

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Штучний
інтелект в освіті»

Розробник(и): ФОП Мамченко Тетяна Сергіївна, ЄДРПОУ 2794313823

Рецензент(и): Фізична особа підприємець Т. С. Мамченко

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми – Актуальність програми зумовлена стрімким розвитком технологій штучного інтелекту та необхідністю їх безпечного, етичного й педагогічно доцільного використання в освітньому процесі.

Цільова група: Педагогічні працівники закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06–1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми – Програма має модульну структуру та реалізується у вигляді окремих освітніх циклів. У межах одного освітнього циклу слухач обирає одну або кілька тем відповідно до власних освітніх потреб. Кожна тема є логічно завершеним освітнім компонентом та може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг підвищення кваліфікації в межах одного циклу формується шляхом накопичення обраних тем і становить від 2 до 30 годин. Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Мета підвищення кваліфікації – Формування здатності педагогів використовувати інструменти ШІ в освітній діяльності.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Ознайомлення з базовими поняттями ШІ
- Практичне застосування AI-сервісів
- Розгляд етичних та безпекових аспектів

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- цифрова компетентність
- інноваційна компетентність
- інформаційно-аналітична компетентність

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Слухачі зможуть

усвідомлено застосовувати інструменти ІІІ для навчання, оцінювання та підготовки матеріалів.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат або свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план відображає перелік можливих курсів (тем), що реалізуються в межах програми. Проходження всіх тем, наведених у плані, не є обов'язковим. Кожна тема є окремим освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно.

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
1	Використання штучного інтелекту в освітньому процесі	1	1-29	2-30
2	Розвиток ефективності та доступності освіти для учнів з використанням ІІІ	1	1-29	2-30
3	Дидактичні можливості інтерактивної дошки Padlet	1	1-29	2-30
4	Проектування STEM-проєктів на основі технологій штучного інтелекту	1	1-29	2-30
5	Розвиток ІІІ-грамотності та професійної компетентності педагога.	1	1-29	2-30
6	Штучний інтелект в освітньому процесі: норми законодавства, приписи етичних кодексів у роботі адміністрації ЗЗСО.	1	1-29	2-30
7	Формування загальнонавчальних умінь і навичок здобувачів освіти під час використання штучного інтелекту.	1	1-29	2-30
8	Інтеграція AI у навчальний процес: методичні рекомендації для формування ключових навчальних навичок	1	1-29	2-30
9	Ознайомлення педагогів з базовими принципами машинного навчання та прикладами його використання в освітньому процесі	1	1-29	2-30
10	Штучний інтелект в освіті: створення контенту та етичні аспекти використання вчителем новітніх технологій	1	1-29	2-30
11	Штучний інтелект у курсі інформатики 8 клас НУШ: переваги, ризики, кейси використання	1	1-29	2-30
12	Цифрова етика і резонансний підхід у висвітленні освітнього процесу.	1	1-29	2-30
13	Створення, зберігання, систематизація та організація спільної роботи з цифровими освітніми ресурсами.	1	1-29	2-30
14	Цифрове громадянство для НУШ: міжнародні стандарти в українській школі	1	1-29	2-30
15	Цифровий помічник учителя: інструменти для організації навчання без перевантажень	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
16	Інструменти штучного інтелекту для розвитку критичного мислення здобувачів освіти	1	1-29	2-30
17	Практичний гайд для педагога: ШІ для створення й оцінювання освітнього контенту.	1	1-29	2-30
18	Сервіси ШІ на уроках хімії: як інтегрувати і з користю використати	1	1-29	2-30
19	Академічна доброчесність 2026: що змінює ШІ та як діяти педагогу відповідно до чинного законодавства без помилок.	1	1-29	2-30
20	Від рутини до творчості: як за допомогою ШІ звільнити час для роботи з учнями.	1	1-29	2-30
21	Візуалізація хімії без складнощів: як ШІ оживлює молекули і процеси.	1	1-29	2-30
22	ШІ для директора і завуча: автоматизація документів, аналіз даних, планування роботи школи	1	1-29	2-30
23	ШІ в роботі психолога та соціального педагога: де допомагає, де — ні.	1	1-29	2-30
24	ШІ як персональний методист: готуємо урок, тест і презентацію за 10 хвилин — для вчителя будь-якого предмета	1	1-29	2-30
25	Як оживити уроки математики за допомогою ШІ: від задачі до реального дослідження	1	1-29	2-30
26	Від шаблону до адаптованого матеріалу: ШІ-інструменти асистента вчителя для дітей з ООП	1	1-29	2-30
27	Етика ШІ в освіті: що дозволено, що небезпечно, як пояснити учням і батькам.	1	1-29	2-30
28	ШІ у викладанні іноземних мов: автентичні матеріали, діалоги, оцінювання мовлення	1	1-29	2-30
29	Brisk Teaching, MagicSchool, Canva AI: топ безкоштовних ШІ-сервісів для вчителя НУШ	1	1-29	2-30
30	Як навчити учнів перевіряти фейки та критично мислити в епоху ШІ — урок інформатики нового покоління	1	1-29	2-30
31	Етика штучного інтелекту в школі: де проходить межа між допомогою та маніпуляцією — урок для педагогів, учнів і батьків	1	1-29	2-30
32	Директор і завуч в епоху ШІ: як автоматизувати документи, аналізувати дані і планувати без зайвих витрат часу	1	1-29	2-30
33	Безкоштовний цифровий арсенал педагога НУШ: огляд ШІ-платформ, які реально економлять час	1	1-29	2-30
34	Асистент вчителя в епоху ШІ: як створювати індивідуальні матеріали для дітей з ООП швидко і точно	1	1-29	2-30
35	Психолог і штучний інтелект: де технологія стає помічником, а де людина незамінна	1	1-29	2-30
36	Українська мова та література під мікроскопом ШІ: глибший аналіз тексту, різноманітні завдання, менше рутини	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
37	Інформатика нового покоління: практичний урок медіаграмотності та перевірки фейків засобами ІІІ	1	1-29	2-30
38	Живі уроки іноземної мови: як ІІІ замінює підручник і створює реальний простір для спілкування	1	1-29	2-30
39	Математика, яка захоплює: як штучний інтелект перетворює формули на живі відкриття	1	1-29	2-30
40	Урок за 10 хвилин: як штучний інтелект бере на себе підготовку — а ти займаєшся дітьми	1	1-29	2-30

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Тема 1. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі

Ключові питання теми: Використання штучного інтелекту в освітньому процесі сприяє покращенню якості навчання, забезпечуючи більш індивідуалізований, ефективний та доступний підхід до освіти для всіх учнів. Саме тому його використання сприяє ефективності освітнього процесу. Навчальний курс сформовано так, щоб забезпечити розуміння понять штучного інтелекту та можливості його застосування в освіті, оцінити переваги та виклики використання ІІІ в навчальних процесах, розглянути приклади успішного впровадження ІІІ в сучасній освіті, етичні аспекти використання ІІІ в освіті та методи їх вирішення.

Тема 2. Розвиток ефективності та доступності освіти для учнів з використанням ІІІ

Ключові питання теми: Використання штучного інтелекту в освітньому процесі сприяє покращенню якості навчання, забезпечуючи більш індивідуалізований, ефективний та доступний підхід до освіти для всіх учнів. Саме тому його використання сприяє ефективності освітнього процесу. Навчальний курс сформовано так, щоб забезпечити розуміння понять штучного інтелекту та можливості його застосування в освіті, оцінити переваги та виклики використання ІІІ в навчальних процесах, розглянути приклади успішного впровадження ІІІ в сучасній освіті, етичні аспекти використання ІІІ в освіті та методи їх вирішення.

Тема 3. Дидактичні можливості інтерактивної дошки Padlet

Ключові питання теми: Сьогодні ІІІ є ефективним помічником для вчителя ЗЗСО. ІІІ можна використовувати для підготовки та проведення уроків, для аналізу даних про навчання учнів, адаптації навчального контенту, надання зворотного зв'язку тощо. Затребуваною є ІІІ-компетентність педагога.

Тема 4. Проєктування STEM-проєктів на основі технологій штучного інтелекту

Ключові питання теми: Переваги штучного інтелекту автоматизувати завдання, обробляти великі обсяги даних і надавати прогностичну інформацію дедалі більше революціонізує різні аспекти нашого повсякденного життя. З розвитком штучного інтелекту з'являтиметься дедалі більша кількість робочих місць і професій, що вимагатимуть вміння використовувати ІІІ. Аналіз освітніх ресурсів, що допоможуть дітям зрозуміти складні поняття технологій штучного інтелекту, а педагогам розробити для здобувачів та здобувачок цікаві STEM-проєкти на основі ІІІ

Тема 5. Розвиток ІІІ-грамотності та професійної компетентності педагога.

Ключові питання теми: Сьогодні ІІІ є ефективним помічником для вчителя ЗЗСО. ІІІ можна використовувати для підготовки та проведення уроків, для аналізу даних про навчання учнів, адаптації навчального контенту, надання зворотного зв'язку тощо. Затребуваною є ІІІ-компетентність педагога.

Тема 6. Штучний інтелект в освітньому процесі: норми законодавства, приписи етичних кодексів у роботі адміністрації ЗЗСО.

Ключові питання теми: Правові, соціальні, культурні наслідки використання ІІІ в освітньому процесі ЗЗСО. Послідовність регламентування використання штучного інтелекту в освітньому процесі. Профілактика і попередження правопорушень, зокрема права на приватність, права на законне використання персональних даних, авторського права тощо.

Тема 7. Формування загальнонавчальних умінь і навичок здобувачів освіти під час використання штучного інтелекту.

Ключові питання теми: Інформаційно-дорадчий блок. Етичні маркери у використанні ІІІ для формування загальнонавчальних умінь і навичок. Добросесне використання ІІІ вчителем і учнями. Гайд ресурсів.

Тема 8. Інтеграція АІ у навчальний процес: методичні рекомендації для формування ключових навчальних навичок

Ключові питання теми: Інформаційно-дорадчий блок. Етичні маркери у використанні ІІІ для формування загальнонавчальних умінь і навичок. Добросесне використання ІІІ вчителем і учнями. Гайд ресурсів.

Тема 9. Ознайомлення педагогів з базовими принципами машинного навчання та прикладами його використання в освітньому процесі

Ключові питання теми: Сучасний світ динамічно розвивається, і освіта не може залишатися осторонь цих змін. Цифрові інструменти мають ряд переваг в організації навчання: доступність, наочність, інтерактивність, можливість доступу до навчальних матеріалів з будь-якого пристрою. Учитель має усвідомити необхідність використання електронних платформ в освітньому процесі, навчитися працювати з сучасними сервісами та активно використовувати їх під час освітнього процесу.

Тема 10. Штучний інтелект в освіті: створення контенту та етичні аспекти використання вчителем новітніх технологій

Ключові питання теми: Сучасний світ динамічно розвивається, і освіта не може залишатися осторонь цих змін. Цифрові інструменти мають ряд переваг в організації навчання: доступність, наочність, інтерактивність, можливість доступу до навчальних матеріалів з будь-якого пристрою. Учитель має усвідомити необхідність використання електронних платформ в освітньому процесі, навчитися працювати з сучасними сервісами та активно використовувати їх під час освітнього процесу.

Тема 11. Штучний інтелект у курсі інформатики 8 клас НУШ: переваги, ризики, кейси використання

Ключові питання теми: в отриманні практичних знань та умінь, чіткого зрозумілого алгоритму роботи з сучасними онлайн інструментами ІІІ для створення різноманітного контенту в курсі інформатики 8 клас

Тема 12. Цифрова етика і резонансний підхід у висвітленні освітнього процесу.

Ключові питання теми: Цифрова етика: компоненти у сфері освіти і педагогічної діяльності. Міжнародне товариство технологій в освіті про цифрове громадянство. Резонансний підхід у висвітленні освітнього процесу: виклик чи ресурс стійкості? Етичні маркери для учасників освітнього процесу.

Тема 13. Створення, зберігання, систематизація та організація спільної роботи з цифровими освітніми ресурсами.

Ключові питання теми: Сучасні школярі потребують яскравого, цікавого та інтерактивного контенту. Також важливим завданням Нової української школи є формування у дітей навичок спільної роботи. Саме тому педагогам необхідно використовувати різноманітні доступні онлайн-ресурси в освітньому процесі.

Тема 14. Цифрове громадянство для НУШ: міжнародні стандарти в українській школі

Ключові питання теми: Цифрова етика: компоненти у сфері освіти і педагогічної діяльності. Міжнародне товариство технологій в освіті про цифрове громадянство. Резонансний підхід у висвітленні освітнього процесу: виклик чи ресурс стійкості? Етичні маркери для учасників освітнього процесу.

Тема 15. Цифровий помічник учителя: інструменти для організації навчання без перевантажень

Ключові питання теми: Сучасні школярі потребують яскравого, цікавого та інтерактивного контенту. Також важливим завданням Нової української школи є формування у дітей навичок спільної роботи. Саме тому педагогам необхідно використовувати різноманітні доступні онлайн-ресурси в освітньому процесі.

Тема 16. Інструменти штучного інтелекту для розвитку критичного мислення здобувачів освіти

Ключові питання теми: Сучасний вчитель бажає максимально отримати практичних знань та умінь, чіткого зрозумілого алгоритму роботи з інструментами ШІ для створення візуального й текстового контенту та вміння його критично оцінювати.

Тема 17. Практичний гайд для педагога: ШІ для створення й оцінювання освітнього контенту.

Ключові питання теми: Сучасний вчитель бажає максимально отримати практичних знань та умінь, чіткого зрозумілого алгоритму роботи з інструментами ШІ для створення візуального й текстового контенту та вміння його критично оцінювати.

Тема 18. Сервіси ШІ на уроках хімії: як інтегрувати і з користю використати

Ключові питання теми: Штучний інтелект — асистент, а не заміна: Роль ШІ в сучасній хімічній освіті. Переваги автоматизації підготовки до уроків. Візуалізація мікросвіту та хімічних процесів: Генерація 3D-моделей молекул та кристалічних ґраток. Використання нейромереж для створення реалістичних зображень хімічного обладнання. Персоналізація та інклюзивний підхід: Адаптація складних текстів наприклад, про органічні сполуки для учнів з різним рівнем підготовки. Створення спрощених схем-конспектів та візуальних інструкцій до лабораторних робіт.

Тема 19. Академічна доброчесність 2026: що змінює ШІ та як діяти педагогу відповідно до чинного законодавства без помилок.

Ключові питання теми: Закон України 'Про академічну доброчесність': ключові моменти для вчителя. Закон України 'Про академічну

добročесність': важовий момент для здобувачів освіти. Положення Закону України 'Про академічну доброчесність' для батьків та осіб, що виконують батьківські обов'язки. Способи доброчесного використання ШІ в освітньому процесі НУШ.

Тема 20. Від рутини до творчості: як за допомогою ШІ звільнити час для роботи з учнями.

Ключові питання теми: AI-тайм-менеджмент, цифрове планування, автоматизація задач, управління проектами та баланс продуктивності

Тема 21. Візуалізація хімії без складнощів: як ШІ оживлює молекули і процеси.

Ключові питання теми: Штучний інтелект — асистент, а не заміна: Роль ШІ в сучасній хімічній освіті. Переваги автоматизації підготовки до уроків. Візуалізація мікросвіту та хімічних процесів: Генерація 3D-моделей молекул та кристалічних ґраток. Використання нейромереж для створення реалістичних зображень хімічного обладнання. Персоналізація та інклюзивний підхід: Адаптація складних текстів наприклад, про органічні сполуки для учнів з різним рівнем підготовки. Створення спрощених схем-конспектів та візуальних інструкцій до лабораторних робіт.

Тема 22. ШІ для директора і завуча: автоматизація документів, аналіз даних, планування роботи школи

Ключові питання теми: Ознайомлення з можливостями сучасних мовних моделей штучного інтелекту в управлінській діяльності директора та заступника директора закладу освіти. Практичне використання великих мовних моделей для створення наказів, планів роботи, довідок, аналітичних звітів, освітніх програм, листів, презентацій та інших управлінських документів. Використання ШІ для аналізу освітніх даних, моніторингу якості освіти, автоматизації рутинних процесів, організації внутрішньої комунікації, планування діяльності закладу освіти та підтримки управлінських рішень. Питання етики, безпеки даних та академічної доброчесності під час використання штучного інтелекту в освіті.

Тема 23. ШІ в роботі психолога та соціального педагога: де допомагає, де — ні.

Ключові питання теми: Сьогодні, щоб залишатися ефективним та зберігати власний ресурс, до класичних навичок психолога діагностика, консультування, корекція додаються цифрові компетентності. Сучасний психолог не бореться з технологіями і не боїться їх. Він інтегрує ШІ у свою роботу так, щоб машина робила паперову роботу, а людина — залишалася людиною для іншої людини, віддаючи клієнтам свій стовідсотковий фокус, емпатію та підтримку. Поряд з тим, ШІ схильний до 'галюцинацій' вигадкування фактів, неіснуючих досліджень чи перекручування теорій тому, психолог зобов'язаний вміти верифікувати перевіряти все, що видає нейромережа. ШІ дає сировину, але фінальний аналіз, адаптація під вікові особливості та верифікація науковості методів — це виключна відповідальність людини.

Тема 24. ШІ як персональний методист: готуємо урок, тест і презентацію за 10 хвилин — для вчителя будь-якого предмета

Ключові питання теми: ШІ грамотність - це не просто вміння застосовувати сучасні цифрові технології у професійній діяльності, а критично використовувати ресурси, які оптимізують освітній процес, заощаджують час педагога на підготовку до уроку.

Тема 25. Як оживити уроки математики за допомогою ШІ: від задачі до реального дослідження

Ключові питання теми: Завдання програми: показати ШІ не як

інструмент для списування, а як потужний асистента вчителя та партнера учня в дослідженнях; ознайомити з конкретними нейромережами та сервісами, які корисні саме на уроках математики; проілюструвати покроковий алгоритм для створення дослідницьких завдань на основі звичайної текстової задачі з підручника; надихнути педагогів на експерименти з генеративними технологіями та впровадження дослідницького підходу

Тема 26. Від шаблону до адаптованого матеріалу: ШІ-інструменти асистента вчителя для дітей з ООП

Ключові питання теми: Створення завдань за допомогою ШІ-помічника, розробка дидактичного матеріалу та генерування зображень згідно рекомендацій висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи.

Тема 27. Етика ШІ в освіті: що дозволено, що небезпечно, як пояснити учням і батькам.

Ключові питання теми: Основні поняття і цінності етичного використання ШІ в освіті. Доброчесне використання ШІ-інструментів в різних аспектах освітнього процесу. Цифровий слід і репутаційні практики. Безпека і право на приватність неповнолітніх учнів та учениць. Попередження стигми педагогічних працівників. Стереотипи батьків-користувачів ШІ і спільна робота щодо їх усунення.

Тема 28. ШІ у викладанні іноземних мов: автентичні матеріали, діалоги, оцінювання мовлення

Ключові питання теми: Під час зустрічі вчителі та вчительки англійської мови розглянуть: як штучний інтелект може спростити підготовку до уроків і зекономити час; як створювати цікаві, індивідуалізовані завдання для учнів/учениць за допомогою AI-інструментів; які онлайн-платформи допомагають формувати ефективні плани уроків англійської мови; як технології можуть підвищити мотивацію учнів/учениць.

Тема 29. Brisk Teaching, MagicSchool, Canva AI: топ безкоштовних ШІ-сервісів для вчителя НУШ

Ключові питання теми: Практичне вивчення можливостей ШІ-сервісів для створення навчальних матеріалів, тестів, презентацій та організації сучасного уроку.

Тема 30. Як навчити учнів перевіряти фейки та критично мислити в епоху ШІ — урок інформатики нового покоління

Ключові питання теми: У сучасному цифровому середовищі щодня стикаємося з контентом, створеним штучним інтелектом. Саме тому особливу увагу слід приділяти питанням безпечного та відповідального споживання інформації.

Тема 31. Етика штучного інтелекту в школі: де проходить межа між допомогою та маніпуляцією — урок для педагогів, учнів і батьків

Ключові питання теми: Основні поняття і цінності етичного використання ШІ в освіті. Доброчесне використання ШІ-інструментів в різних аспектах освітнього процесу. Цифровий слід і репутаційні практики. Безпека і право на приватність неповнолітніх учнів та учениць. Попередження стигми педагогічних працівників. Стереотипи батьків-користувачів ШІ і спільна робота щодо їх усунення.

Тема 32. Директор і завуч в епоху ШІ: як автоматизувати документи, аналізувати дані і планувати без зайвих витрат часу

Ключові питання теми: Ознайомлення з можливостями сучасних

мовних моделей штучного інтелекту в управлінській діяльності директора та заступника директора закладу освіти. Практичне використання великих мовних моделей для створення наказів, планів роботи, довідок, аналітичних звітів, освітніх програм, листів, презентацій та інших управлінських документів. Використання ШІ для аналізу освітніх даних, моніторингу якості освіти, автоматизації рутинних процесів, організації внутрішньої комунікації, планування діяльності закладу освіти та підтримки управлінських рішень. Питання етики, безпеки даних та академічної доброчесності під час використання штучного інтелекту в освіті.

Тема 33. Безкоштовний цифровий арсенал педагога НУШ: огляд ШІ-платформ, які реально економлять час

Ключові питання теми: Практичне вивчення можливостей ШІ-сервісів для створення навчальних матеріалів, тестів, презентацій та організації сучасного уроку.

Тема 34. Асистент вчителя в епоху ШІ: як створювати індивідуальні матеріали для дітей з ООП швидко і точно

Ключові питання теми: Створення завдань за допомогою ШІ-помічника, розробка дидактичного матеріалу та генерування зображень згідно рекомендацій висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи.

Тема 35. Психолог і штучний інтелект: де технологія стає помічником, а де людина незамінна

Ключові питання теми: Сьогодні, щоб залишатися ефективним та зберігати власний ресурс, до класичних навичок психолога діагностика, консультування, корекція додаються цифрові компетентності. Сучасний психолог не бореться з технологіями і не боїться їх. Він інтегрує ШІ у свою роботу так, щоб машина робила паперову роботу, а людина — залишалася людиною для іншої людини, віддаючи клієнтам свій стовідсотковий фокус, емпатію та підтримку. Поряд з тим, ШІ схильний до 'галюцинацій' вигадування фактів, неіснуючих досліджень чи перекручування теорій тому, психолог зобов'язаний вміти верифікувати перевіряти все, що видає нейромережа. ШІ дає сировину, але фінальний аналіз, адаптація під вікові особливості та верифікація науковості методів — це виключна відповідальність людини.

Тема 36. Українська мова та література під мікроскопом ШІ: глибший аналіз тексту, різноманітні завдання, менше рутини

Ключові питання теми: Зміст програми: 1. Штучний інтелект у сучасній мовно-літературній освіті: - поняття та можливості ШІ; - цифрова компетентність сучасного вчителя; - переваги та ризики використання ШІ в освітньому процесі. 2. Використання ШІ для аналізу тексту: - створення запитань до художніх і публіцистичних текстів; - аналіз образів, проблематики, художніх засобів; - генерація тестів, вправ і завдань різного рівня складності; - підготовка матеріалів до уроків української мови та літератури. 3. ШІ як інструмент для створення творчих завдань: - розробка інтерактивних вправ; - створення креативних письмових завдань; - генерація ідей для проектної діяльності; - використання ШІ для розвитку критичного та творчого мислення учнів. 4. Диференціація та персоналізація навчання за допомогою ШІ: - адаптація завдань до рівня навчальних досягнень учнів; - створення індивідуальних освітніх траєкторій; - підготовка матеріалів для змішаного та дистанційного навчання; - автоматизація рутинних процесів учителя. 5. Практичні кейси та цифрові інструменти: - огляд платформ і сервісів на основі ШІ; - приклади використання ШІ на уроках української мови та літератури; - методичні рекомендації щодо ефективного та етичного використання штучного інтелекту в освіті.

Тема 37. Інформатика нового покоління: практичний урок

медіаграмотності та перевірки фейків засобами ШІ

Ключові питання теми: У сучасному цифровому середовищі щодня стикаємося з контентом, створеним штучним інтелектом. Саме тому особливу увагу слід приділяти питанням безпечного та відповідального споживання інформації.

Тема 38. Живі уроки іноземної мови: як ШІ замінює підручник і створює реальний простір для спілкування

Ключові питання теми: Під час зустрічі вчителі та вчительки англійської мови розглянуть: як штучний інтелект може спростити підготовку до уроків і зекономити час; як створювати цікаві, індивідуалізовані завдання для учнів/учениць за допомогою AI-інструментів; які онлайн-платформи допомагають формувати ефективні плани уроків англійської мови; як технології можуть підвищити мотивацію учнів/учениць.

Тема 39. Математика, яка захоплює: як штучний інтелект перетворює формули на живі відкриття

Ключові питання теми: Завдання програми: показати ШІ не як інструмент для списування, а як потужний асистента вчителя та партнера учня в дослідженнях; ознайомити з конкретними нейромережами та сервісами, які корисні саме на уроках математики; проілюструвати покроковий алгоритм для створення дослідницьких завдань на основі звичайної текстової задачі з підручника; надихнути педагогів на експерименти з генеративними технологіями та впровадження дослідницького підходу

Тема 40. Урок за 10 хвилин: як штучний інтелект бере на себе підготовку — а ти займаєшся дітьми

Ключові питання теми: ШІ грамотність - це не просто вміння застосовувати сучасні цифрові технології у професійній діяльності, а критично використовувати ресурси, які оптимізують освітній процес, заощаджують час педагога на підготовку до уроку.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Автономія як шлях до ефективного менеджменту школи. Методичні рекомендації. / Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. Київ, 2019, 47 с.
2. Аксініна І., Войтанішек О., Саніна О. Педагогічний коучинг: новація в шкільному менеджменті. Директор школи. Київ: Шкільний світ, 2018. № 23-24. С. 10-20.
3. Алгоритм дій місцевих органів виконавчої влади органів місцевого самоврядування, органів управління освітою, керівників закладів освіти щодо забезпечення укриття учасників освітнього процесу. URL: <https://bit.ly/3YnKDDS>
4. Андрощук І., Ворон О. Формування інформаційної культури керівника загальноосвітнього навчального закладу в умовах післядипломної освіти. Нова педагогічна думка: наук.-метод. журн. Рівне, 2016. № 2 (86) С. 13-16.
5. Барна І.В. Біологія: довідник школяра та абітурієнта / І. Барна. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 768 с.
6. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. Рідна школа. 2011. №8-9. С. 9-14.
7. Бзовська Л., Ковнацька Р. Навчаємося через гру. Добірка ігрових вправ для учнів І-ІІІ класів. Львів : ЛМГО «Центр освітньої політики», 2020. 304 с.
8. Біла книга. Діяльнісний підхід у школі./ Р. Паркер, Б.С. Томсен. The LEGO Foundation, 2019. 75 с. URL: <https://cutt.ly/H1FE8Wy>
9. Біла книга. Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів./Дж.М.Зош, Е.Дж.Хопкінс, Х.Дженсен, К.Лю, Д.Ніл, К.Хірш-Пасек, С.Л.Соліс, Д.Вайтбред. The LEGO Foundation, 2017. 39 с. URL: <https://cutt.ly/h1FRr1i>
10. Бобровський М. В. Внутрішня система забезпечення якості освіти : абетка для директора / Бобровський М. В., Горбачов С. І., Заплотинська О. О. // Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. - Київ : Державна служба якості освіти, 2019. -240 с.
11. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ : Державна служба якості освіти, 2019. 240 с. URL: <https://bit.ly/3WgK1Ou>
12. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рошніна Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с.
13. Бондар О. В. Ситуаційний менеджмент : навч. посіб. 2-ге вид., перероб та доповн. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 388 с.
14. Бондарчук Л. І. Методику підказує текст/навчальний посібник. Тернопіль: Мальва. ОСО, 2001. 160 с.
15. Бондарчук О.І., Нежинська О.О. Лідерство у діяльності керівника освітньої організації: спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної педагогічної освіти. Київ, 2017. 36 с.
16. Використання ігрових технологій під час вивчення біології / Уклад. К.М. Задорожний. Харків: Вид. група «Основа», 2010. 141 с.
17. Від керівника до лідера : практичні поради для 57 директорів шкіл та керівників відділів освіти / Анна Уварова, Поліна Гоч. - Київ : Центр інноваційної освіти «Про.Світ», 2019. - 60 с. - URL : <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12,2019.pdf>
18. Від керівника до лідера: практичні поради для директорів шкіл та керівників відділів освіти / А.Уварова. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12.2019.pdf>
19. Воронова С. В. Коуч-технологія для директора школи. Управління школою. 2018. №31-33. С. 80-94.

20. Вчимося читати. Навч.-розв. посіб. для дітей 4-6 років. У двох частинах. К.: «Фенікс», 2020. Ч.1. 272с. з іл.
<https://www.shelestova.com.ua/product/vchymosya-chytaty/>
21. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. Вища освіта України. № 3. 2008. С. 23-30.
22. Гондарева Г. В. Концепція розвитку емоційного інтелекту старшокласників у навчально-виховному процесі. Таврійський вісник освіти, 2013. № 2. С. 260-264.
23. Гондарева Г.В. Концепція розвитку емоційного інтелекту старшокласників у навчально-виховному процесі. Таврійський вісник освіти. 2013. № 2. С. 260-264.
24. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
25. Гра по-новому, навчання по-іншому : методичний посібник /упор. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44 с. URL: <https://cutt.ly/70zsIND>
26. Гуревич Р. С. Формування інформаційної компетентності майбутніх учителів засобами мультимедійних технологій. Наукові записки. Серія: Педагогіка. 2007. С. 38-41.
27. Гуревич Р. С., Скупий О. М. Інформаційно-комунікаційні технології у підготовці майбутніх учителів. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : [зб. наук. пр.] / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. Київ, Вінниця : Планер, 2009. С. 33-36.
28. Даниленко Л.І. Вивчення фізичних явищ у живій природі у процесі викладання курсу біології: навч.- методичний посібник / Л.І. Даниленко. Черкаси: Редакційно-видавничий відділ Черкаського ОІПОПП, 2010. 110 с.
29. Даниленко Л.І. Видатні українські вчені-біологи ХХ та початку ХХІ століття: метод. посіб. / Л.І. Даниленко, І.Ю. Гогайзель, Т.В. Громова та ін. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2021. 118 с.
30. Даниленко Л.І. Національно-патріотичне виховання учнів на уроках біології: метод. посібник / Л.І. Даниленко, С.О. Гончаренко, Т.В. Громова та ін. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2017. 79 с.
31. Даниленко Л.І. Пізнавальні завдання до розділу «Біологічні основи поведінки людини»: навч.-методичний посібник /авт.-укладач Л.І. Даниленко. Черкаси: Редакційно-видавничий відділ Черкаського ОІПОПП, 2013. 64 с.
32. Даниленко Л.І. Світочі української науки: життя та наукова діяльність: метод. посібник /Л.І. Даниленко, І.Ю. Гогайзель, Л.І. Гнед та ін. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2018. 104 с.
33. Даниленко Л.І. Фізика на уроках біології: 7-9 класи /авт.-упор. Л.І. Даниленко. Київ: Шк. світ, 2011. 120 с.
34. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
35. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://bit.ly/3ifCKgF>
36. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
37. Державний стандарт початкової освіти : постанова КМУ від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови КМУ від 24.07.2019 №688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF>
38. Державний стандарт початкової освіти : Постанова КМУ від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
39. Джежелей О., Коваленко О. Вчуся читати. Навч.-розвив. пос. для дітей Частина 1. Харків: Ранок, 2001. 144 с.
40. Дитяча та юнацька психотерапія. Теорія і практика в сучасних наукових дослідженнях / За заг. ред. Г. Католик. Колективна

монографія. Львів : Астролябія, 2012. 312 с.

41. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / М.А. Скидан, О.М. Євдін, В.М. Могильниченко, О.В. Горіський, О.П. Жихарев, О.М. Крикун; За заг. редакцією к.м.н. М.А. Скидана. Київ: Атіка-Н, 2007. 92 с.
42. Для творчості дитини вірші, пісні, картини. Метод. посіб. / авт.-уклад.: Т.О.Піроженко, А. С. Шевчук. Київ : Вид. Дім «Слово», 2017. 128 с.
43. Досліджуємо світ цікаво : збірник дидактичних матеріалів до навчальних тижнів курсу «Я досліджую світ» за типовою освітньою програмою, розробленою авторським колективом під керівництвом Р.Шияна / авт.-уклад. Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 204 с.
44. Екстрена медична допомога / За ред. Г.Г. Рощина. Київ: Поліграф. книга, 2009. 138 с.
45. Етика ділового спілкування : навч. посібник [Воронкова В.Г. Беліченко А.Г., Мельник В.В., Ажажа М.А.]. Київ: Магнолія, 2006, 2019. 312 с.
46. Євтух М.Б., Черкашина Т.В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення : підручник. Черкаси : Видав. Чабаненко Ю.А., 2017. 348 с.
47. Зеленська Л. Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). Молодь і ринок. № 9(195). 2021 С. 16-20.
48. Зеленська Л.Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). Молодь і ринок. № 9(195). 2021 С. 16-20.
49. Іванік О. Рівний рівному ; посібник для менторів І Іванік О., Каравай А., Гейнек- Дагаргулія М., Лашук Ю., Кнюпа Ю. - Київ, 2018. - 57 с. - URL : <https://insha-osvita.org/article/posibnYk-dlia-mentoriv-rivnyi-rivnomu/>
50. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: колективна монографія / За заг. редакцією Г. Л. Єфремової. Суми : вид-во «СумДПУ імені А. С. Макаренка», 2020. 444 с.
51. Інструменти для оцінювання рівня безпеки, комфорту та здоров'я школи і планування змін. URL: <https://bit.ly/3kLtGkM>
52. Інтегровані завдання для молодших школярів: цікаво, пізнавально, креативно. / Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси: видавництво КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2022. 70 с.
53. Календар морально-патріотичних цінностей сучасного школяра: науково-методичний посібник / Н.М. Степанова, В.С. Кудін. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 152 с.
54. Кoberник О. М. Проективна педагогіка і національна школа. Шлях освіти. 2006. № 7. С. 7-9.
55. Коваль А.П., Культура ділового мовлення: писемне та усне ділове спілкування. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ, 1997. с. 193-280.
56. Козлова О.М., Сорокіна О.С., Чамата С.О. Стереометрія в старшій школі: навч.-метод. посіб. для вчителів. Черкаси: ОІПОПІ, 2012. 72 с.
57. Коноваленко Ю. Тьютори, Едвайсери, Коучі, Фасилітатори, Ментори, Наставники – розбираємось хто це. 2017. URL: <https://bit.ly/3UjIRjX>
58. Конституція України. Основний закон. Київ, 1996.
59. Конституція України. Основний закон. Київ, 1996. URL: <https://bit.ly/3Wl5vu3>
60. Концепція «Нова українська школа. (2016, 27 жовтня). URL: <https://bit.ly/3FfTyQo>
61. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ від 14.12.2016 р. № 988-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p>
62. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р. URL:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p>

63. Костюк А. В. (2014). Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету, 2014. № 2. С. 85-89.
64. Котлер Ф. Стратегічний маркетинг для навчальних закладів / Ф. Котлер, Карен Ф. А. Фокс ; пер. с англ. Київ : УАМ, Вид. Хімджест, 2011. 580 с.
65. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту/ навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 423 с.
66. Кочкурова О. В. Динаміка професійної ідентичності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 12. Вип. 25 (49). Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. С. 200-205.
67. Кремень В. Г. Світ знання : людина, наука, освіта. Київ : Знання України, 2016. 87 с.
68. Крижанівський В.В. Природнича освіта в умовах реформування Нової української школи. Педагогічний вісник, 2022. № (3)109. С. 32-33.
69. Крутий К.Л., Стеценко І.Б. Парціальна програма формування культури інженерного мислення в дітей передшкільного віку «STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт». Освітній напрям «Технології або Таємничі перетворення». Запоріжжя: ТОВ«ЛІПС» ЛТД, 2020. 192 с.
70. Кугуєнко Н.Ф. Активні та інтерактивні методи навчання як фактор забезпечення педагогіки успіху. Джерело пед. майстерності. 2008. № 2. С. 32-37.
71. Кудін В.С. Використання засобів інтернет-технологій під час дистанційного навчання в закладах освіти Черкащини. Навчально-методичний посібник. Черкаси. 2021. 84с.
72. Ларіонова Н. Електронні освітні ігрові ресурси в освітньому процесі початкової школи : науково-методичний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 96 с.
73. Литвиненко Г., Клясен Н. Управління проектами: сутність та особливості застосування в освіті. Рідна школа. 2017. №11-12. С. 39-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2017_11-12_9
74. Лідерство у діяльності керівника освітньої організації І О. І. Бондарчук, О. О. Нежинська : спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної педагогічної освіти. - Київ, 2017. - 36 с. - URL : <https://core.ac.uk/download/pdt7154283886.pdf>
75. Лоулер Е. та ін. Мотиваційний менеджмент: теоретичний аспект. Київ, 2017. 160 с.
76. Лук'янова Л. Б. та ін. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
77. Лукіна Т. Види моніторингових досліджень / Т. Лукіна ; за заг. ред. О. І. Локшиної // Моніторинг якості освіти : світові досягнення та українські перспективи. - К. : К.І.С. - 2004.-128 с.
78. Мариновська О. Інтегральна технологія навчання: від теорії до практики. Початкова освіта. 2011. № 32 (608). С. 3-5.
79. Маркозова О.О. Навчання впродовж життя – необхідна передумова досягнення життєвого успіху людини. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». № 2 (29). 2016. С. 198-205.
80. Маршалл Розенберг. Ненасильницьке спілкування. Мова життя. Ранок. 2020. 263 с.
81. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти : наказ МОНУ від 13.07.2021 №813. URL: <http://surl.li/dyrzc>
82. Моргун В.Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. Постметодика, 2010. № (6)97.С. 2-15.
83. Наказ МОНУ № 1313 «Деякі питання організації та проведення супервізії» від 18 жовтня 2019 р. 2020 р., № 69, Т. 1. С.73.
84. Нова українська школа : організація медіаосвіти в початковій школі : навчально-методичний посібник / І.Старагіна, О. Волошенюк,

О.Мокрогуз, О.Ганик. Київ : ПРОПАПІР, 2021. 160 с.

85. Нова українська школа : розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання : навчально-методичний посібник / І. Старагіна, В.Терещенко, А.Панченко. Харків : Соняшник, 2020. 176 с.
86. Новак В. О. Організаційна поведінка: підручник / В. О. Новак, Т.Л.Мостенська, О. В.Ільєнко. Київ: Кондор, 2013. 498 с.
87. Нові вимоги до компетентностей керівників шкіл в Україні : посіб. для слухачів закладів післядипломної освіти, керівників закладів загальної середньої освіти, здобувачів вищої освіти за спеціалізаціями «Управління навчальним закладом» та «Управління проектами» / О. М. Отич, Л. К. Задорожна, З. В. Рябова, Л. М. Оліфіра та ін.; за заг. ред. О. М. Отич, Л. К. О. де Фонтана; НАПН України, УВУПО, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти», КВЗЗСО «Одес. акад. неперв. освіти», КультурКонтакт Австрія. Київ, 2018. 74 с.
88. Онопрієнко О. Нова українська школа : інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи : навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 208 с.
89. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. Український педагогічний журнал. 2016. № 4. С.36 – 42.
90. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. Український педагогічний журнал. 2016. № 4. С.36-42.
91. Освітнє лідерство : від теорії до практики : монографія / За наук. рсд. В. Р. Міляєвої ; Київський університет імені Бориса Грінченка [Електронне видання]. - Київ ; Кривий Ріг : вид. Р. А. Козлова, 2021. -296 с.
92. Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій : методичні рекомендації для позашкілля / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL : <https://bit.ly/3VVl00D>
93. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин. Київ: Кондор, 2008. 356 с.
94. Пахльовська О. Українські шістдесятники: філософія бунту. Сучасність. 2000. № 4.
95. Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ. URL: <https://conf.zippro.net.ua/?p=340>
96. Пітерсон Д. 12 правил життя. Як перемогти хаос/ пер. з англ. Дмитро Кожедуб. 3-тє вид. Київ: Наш формат, 2021. 384 с.
97. Податковий кодекс Україн. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
98. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 № 1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
99. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 №1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
100. Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 27, ст. 218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
101. Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 27, ст.218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
102. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі : указ Президента України від 25.05.2020 №195/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text>
103. Пшенична Л. В. Керівник навчального закладу : навч. посіб. І Л. В. Пшенична. - Суми : вид-во «СумДПУ імені А. С. Макаренка», 2016. -

104. Рай М. Компас цінностей. Уроки 101 країни про цілі, лідерство і життя. Yakaboo Publishing, 2021. 368 с.
105. Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти : наказ МОНУ від 01.04.2022 №289. URL: <http://surl.li/cooorg>
106. Робінсон К. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. / переклад з англ. Г. Лелів. Львів : Літопис, 2016. 258 с.
107. Романовський О.Г., Михайличенко В.Є., Грень Л.М. Педагогіка лідерства: монографія. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. 450 с.
108. Рябова З. В. Наукові основи маркетингового управління в освіті: монографія. Київ : Пед. думка, 2013. 268 с.
109. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
110. Северинова А.М. Забезпечення ефективного освітнього процесу під час викладання фізики і хімії. Педагогічний вісник. 2020. №3 (101). С.41-45.
111. Северинова А.М. Формування фізичних компетентностей учнів в умовах оновлення програм. Педагогічний вісник. 2017. №3 (89). С.38-42
112. Сеїтосманов А., Фасоля О. Нова школа у нових громадах : посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. Київ, 2017. 128 с.
113. Семиліт М. В. Проектування майбутнього особистості. Черкаси, ЧОПОПП, 2001. 88 с.
114. Сенчина Н. Г. Формування педагогічної рефлексії учителів гуманітарних спеціальностей у післядипломній освіті : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2019. 22 с.
115. Скиба М. Цінності в школі – від глухої оборони до навігації в незвіданому. Нова українська школа. URL: <https://bit.ly/3UrXXnA>
116. Скрипник М. І. Технології професійного розвитку педагогів: методичний poradnik. Київ, 2016. 231 с.
117. Смагіна Т. М. Зміщення акцентів з hard skills на soft skills в підвищенні професійної компетентності педагогів у системі післядипломної освіти. Розвиток професійної компетентності педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти регіону: збірник матеріалів конференції. Житомир, 2017. С. 21-29.
118. Стіл Дж., Мередіт К., Темпл Ч. Методична система «Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів»: Підготовлено для проєкту «Читання та письмо для розвитку критичного мислення» / Науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення «Інтелект». Київ: Міленіум, 2001. 104 с.
119. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів : poradnik для супервізорів (наставників). USAID, 2018. 60 с.
120. Сухомлинський В.О. Сто порад учителям. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: в 5 тт. Київ: «Рад. школа», 1976. Т. 2. С. 600–601.
121. Сучасні методики викладання біології в школі / Уклад. К.М. Задорожний. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 175 с.
122. Технології професійного розвитку педагогів: методичний poradnik / Упорядники: Тамара Михайлівна Сорочан, Марина Іванівна Скрипник; навч.-метод. посіб.; Держ. вищ. навч. зал. «Ун-т менедж. освіти». Київ, 2016. 231 с. URL: <https://bit.ly/3j19Fso>
123. Тимошко Г.М. Управління формуванням професійного здоров'я педагогів. Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. Київ, 2015. Вип. 83. Част. 2. 224 с. С.102-107.
124. Типова освітня програма для учнів 1-4 класів закладів загальної

- середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко : наказ МОН України від 12.08.2022 № 743) URL: <https://cutt.ly/p0l8HA1>
125. Типові освітні програми. URL: <https://bit.ly/3EW5dlM>
 126. ТОВТО : Абетка неформальної освіти, фасилітації і тренерства // За заг. ред. Наталії Трамбовецької. -Київ, 2017. -53 с.
 127. Траутманн, Франц. Керівництво по інтерв'ї. Інститут Трімбос (Інститут психічного здоров'я і залежностей Голландії). Управління ООН по наркотикам і злочинності. Проектне Бюро в Балтійських країнах, 2010. 18 с.
 128. Удовицька Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. С. 407-416.
 129. Удовицька Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. С. 407-416.
 130. Управлінське лідерство : виклики сьогодення : колективна монографія ; за заг. ред. В. В. Толкованова. Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. 600 с.
 131. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. О.І.Пометун. Київ, 2020. 104 с.
 132. Фасоля А. Читацька компетентність: що формуємо, що і як перевіряємо й оцінюємо. Дивослово, № 9. 2017. С. 8-15.
 133. Філоненко С. Концепція особистості жінки в українській жіночій прозі 90-х років ХХ ст. К.: Ніжин: Аспект, 2006. 158 с.
 134. Фісун О.В. Педагогічна фасилітація як багатозначний феномен. Зб. наук. праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. «Засоби навчальної та науково-дослідної роботи», 2010. Вип. 34, 133-139.
 135. Хіміч О. П. Розвиток творчих здібностей особистості. Педагогічна майстерня. 2015. № 2. С. 43-47.
 136. Хриков Є. М. Методологія педагогічного дослідження : монографія. Харків, 2018. 294 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4827/1/khrikov.pdf>
 137. Цифрова трансформація освіти і науки [Електронний ресурс] : сайт. URL: <https://bit.ly/3iZgvys>
 138. Черкашина Т. В. Сучасні педагогічні практики: педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: навчально-методичний посібник : для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2019. 162 с.
 139. Чернявська А. Емоційний інтелект – запорука успішного навчання. Молодь і ринок, 2012. № 12. С. 136-139.
 140. Читай, міркуй, твори: інтегровані компетентісно орієнтовані завдання для учнів 3-4 класів Нової української школи / С. Гаряча, Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 68 с.
 141. Шамрай С.М. Біологічні експерименти в школі / С.М. Шамрай, К.М. Задорожний. Харків: Вид. група «Основа», 2003. 96 с.
 142. Шість цеглинок методичний посібник / упор. О. Рома – The LEGO Foundation, 2018. 35с. URL: <https://cutt.ly/b0zhk4l>
 143. Щербак О.І., Софій Н.З., Бович Б.Ю. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2014. 136 с.
 144. Щодо нагальних питань впровадження Закону України «Про повну загальну середню освіту» : лист МОН від 08.04.2020 №1/9-201. URL: <https://bit.ly/3wlUDiR>
 145. Ягенська Г.В. Формування дослідницьких умінь учнів 7-9 класів на уроках та в позакласній роботі з біології / Г.В. Ягенська. Луцьк. 105 с.
 146. Яценко Т.О. Формування читацької компетентності учнів як головна

- проблема шкільного літературного навчання. Наукові записки, 2009. № 1. С. 69-71
147. Яценко Т.О. Формування читацької компетентності учнів як головна проблема шкільного літературного навчання. Наукові записки, 2009. № 1. С. 69-71.
148. Adizes I. Corporate Lifecycles: How and Why Corporations Grow and Die and What to Do about it. Englewood Cliffs., N.J.: Prentice Hall, 1989, 384 p.
149. Basque J. La conception de cours à distance. Une réflexion. URL: <http://surl.li/eakwtq>
150. Boissard P. L'évaluation formative: un outil de progression. URL: <http://surl.li/ealag>
151. Capt V. L'enseignement du français et le défi du numérique. URL: <http://surl.li/earop>
152. Díaz-Corrales, J. La pédagogie différenciée dans le cadre de l'enseignement/ apprentissage du Français Langue Etrangère (Fle). URL: <http://surl.li/dymtd>
153. DLL 10: DaF für Jugendliche: Deutsch als Fremdsprache. Klett Sprachen GmbH, 2016. 199 s.
154. Frost R. A Task-based approach. URL: <http://surl.li/eakxm>
155. Profil européen pour la formation des enseignants de langue étrangère : un cadre de référence (Le Guide). URL: <http://surl.li/ealao>
156. What Is Flipped Learning? URL: <http://surl.li/eakyu>

Додаткова література:

1. Барна І.В. Загальна біологія: збірник задач. Тернопіль: Підручники і посібники, 2017. 736 с.
2. Безпечна і дружна до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В.Пономаренко, Т.Воронцова, О.Сакович. URL: <http://surl.li/dwuik>
3. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: [монографія]. Київ : Атіка, 2008. 684 с.
4. Бівол О. С. Проблемно-пошукові методи навчання на уроках у початкових класах як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів. Таврійський вісник освіти. 2012. № 3 (39). С. 103-107.
5. Бізнес-планування: навч. посіб. / Т.Г.Васильців, Я.Д.Кочмарик, В.І.Блонська, Р.Л.Лупак. Київ: Знання, 2013. 207 с.
6. Богомольний Б.Р., Кононенко В.В. Медицина екстремальних ситуацій: навч. посіб. Одеса: Одеський держ. мед. ун-т, 2001. 412 с. URL: <https://bit.ly/3BypwoI>
7. Василенко І. Ю. Тренінг розвитку творчого мислення. Обдарована дитина. 2004. № 5. С. 52-55.
8. Васильченко А.А. та ін. Епідеміологія. Київ: Здоров'я, 1993. 464 с.
9. Вчимося вчитися та критично мислити. Нестандартні завдання за темами тижнів до курсу «Я досліджую світ». 1 клас. / авт. - упоряд. Н.В.Маценко, Н.В.Свір. Харків : вид. група «Основа», 2019. 133 с.
10. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. Вища освіта України. № 3. 2008. С. 23-30.
11. Гоулман Даніел, Бояціс Річард, Маккі Енні. Емоційний інтелект лідера / пер. з англ. Валерія Глінка. 3-тє вид. К.: Наш Формат, 2021. 288 с.
12. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Іщенко Т. Д., Мельничук Т. Ф., Чуприк Н. В., Анохіна А. П. Етика ділового спілкування. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 344 с.
13. Гусак В.М. Нові ролі педагога у контексті реформ сучасної української школи. Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ: матеріали наук.-практич. конф. URL: <http://conf.zippo.net.ua/?p=79>
14. Даниленко Л.І. Інноваційні технології у профільному навчанні старшокласників: навч.- метод. посібник. Черкаси: Редакційно-видавничий відділ Черкаського ОІПОП, 2015. 92 с.

15. Дардан Т. С. Комплексні, інтегровані уроки як засіб розвитку креативності школярів. Обдарована дитина. 2013. № 5. С. 17-21.
16. Деякі питання організації та проведення супервізії: наказ МОН від 18.10.2019 р. №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>
17. Закони екології Коммонера. URL: <https://bit.ly/3VzEWjA>
18. Збірник документів по організації позашкільної освіти. Київ. 2002. 444с.
19. Зусін В. Я. Етика та етикет ділового спілкування : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
20. Кальчева О.Ю., Місяк О.К. Методичний посібник до програми «Управління гнівом». Київ, 2015. 60 с.
21. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x>
22. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x>. Дата перегляду: 30.11.2022.
23. Ковбасюк Ю. В. Державне управління : підручник : у 2 т. Київ ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
24. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст.458.
25. Конвенція про права дитини. 1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
26. Кубрак О. В. Етика ділового повсякденного спілкування. Суми : ВТД «Університетська книга», 2002. 208 с.
27. Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : НАІР, 2016. 284 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/2250.pdf>
28. Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б., Рузакова Г. Г. Етика ділових стосунків : навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2011. 310 с.
29. Линьов К. Концепція розвитку закладу освіти: з чого починати (част. 1). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=WMiLcW77tyM> .
30. Манько В. А. Проблемне навчання як актуальна науково-педагогічна проблема. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. Харків, 2006. Вип. 25. С. 102-106.
31. Мова і міжкультурна комунікація : теорія та практика : колективна монографія / за наук. ред. Н. Сизоненко. Київ: Вид-во Ліра-К, 2020. 256 с.
32. Модельні навчальні програми. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/>
33. Мойсеюк Неля. Педагогіка. URL: <https://bit.ly/3z9M8cc>
34. Моргун В. Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. Постметодика, 2010. № (6)97.С. 2-15.
35. Нова Українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://bit.ly/3cr4kEx> (дата звернення 14.05.2020).
36. Новик І., Борисенко Ю., Венгловська О., Гладкова Г., Стягунова О. Підготовка супервізорів для закладів загальної середньої освіти: комплект навчально-методичного забезпечення. Київ. УІРО. 2024. URL: <https://bit.ly/3W23u8e>
37. Онопрієнко О. Дидактико-методичні засади контролю і оцінювання навчальних досягнень молодших школярів : монографія . Київ : Педагогічна думка, 2020. 400 с.
38. Організація роботи з розв'язання проблеми насильства в школі: навчально-методичний посібник / упорядники: Дубровська Є. В., Ясеновська М. В.; редакційна група: Алексєєнко М. К., Дендебера М. П., Соловійова О. Д. Київ: Huss, 2011. 96 с.
39. Освітня програма навчального закладу. URL: <https://bit.ly/3ckLjDp>
40. Підприємництво для школярів. Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/pidpriemnictvo-dla-skolariv-modul-3>
41. Повстин О. В. Інтеграція знань як один з дидактичних принципів сучасної освіти. URL: http://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/files/povstyn_10.pdf

42. Поспелова Т. Розвиток лідерського потенціалу керівника закладу середньої освіти : навч. посіб. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 36 с.
43. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 р. № 672 «Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/672-2020-%D0%BF#Text>
44. Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій : Постанова КМУ від 26.01.2015 р. № 18.
45. Про деякі питання організації надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти : Наказ МОН від 20.09.2024 №1349. URL: <https://bit.ly/4gz4fh2>
46. Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту : Постанова КМУ від 27.09.2017 №733. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>
47. Про затвердження Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) : Наказ МОН від 14.06.2024 № 855. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1201-24#Text>
48. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності: наказ МОН України від 10.12.2021 № 1340. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>
49. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 31, ст. 226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
50. С. 9-14.
51. Самооцінювання закладу освіти: ефективний інструмент підвищення управлінської діяльності. URL: <https://bit.ly/3wUZ8lt>
52. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : наказ МОЗ України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
53. Скиба Микола. Краще разом. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ. URL: <https://bit.ly/30xzdEL>
54. Спрощене оподаткування – загальноприйнята світова практика. URL: <http://www.academia.org.ua/?p=282>.
55. Стрельников В. Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини. Постметодика, 2010. № (6)97. С. 15-21.
56. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. Кухаренко та ін. ; за ред. В. Кухаренка. Харків : Міськдрук, 2016. 284 с.
57. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа» / уклад. : Клокар Н.І., Нікулочкіна О.В., Київ, 2018. 6 с.
58. Фінанси: Практикум: Навч.посіб. Азаренкова Г.М., Борисенко І.І. Київ: Знання, 2008. 279 с.
59. Фінансова просвіта. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. URL: <https://www.fg.gov.ua/finansova-prosvita>
60. Фісун О. В. Педагогічна фасилітація як багатозначний феномен. Зб. наук. праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С.Сковороди. «Засоби навчальної та науково-дослідної роботи», 2010. Вип. 34. С.133-139.
61. Фундаментальні цінності академічної доброчесності ; пер. з англ. ІІ Міжнародний центр академічної доброчесності. - 2019. - 39 с. - URL : <https://www.skcptic.in.ua/wp-content/uploads/Integ-Valucs-Ukr.pdf>
62. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога : навчальний посібник / Л. Л. Хоружа. - К. : «Академвидав», 2012. - 208 с.
63. Шлейхер А. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / Переклала з англ. Ганна Лелів. Львів: Літопис, 2018. 296 с.
64. Яхно Т. Конфліктологія та теорія переговорів. Київ., 2019. 168 с.

65. European Diploma in Psychology: Draft Proposal prepared for consultation from the EuroPsy2 Project Group. Version 2.7 revised. October 2003. URL: <http://www.europsy.eu.com>
66. Lesen, Schreiben, Hören, Spielen, Sprechen: Deutsch lernen im Internet. URL: <http://surl.li/eakxx>
67. Sullivan, K. (2015). An Application of Family Stress Theory to Clinical Work with Military Families and Other Vulnerable Populations. *Clinical Social Work Journal*, 43(1), 89-97.